

EMPORDÀ FEDERAL

Preus de subscripció.

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 „

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: CENTRE FEDERALISTE EMPORDANÈS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 30 Septiembre 1911

Núm. 27

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA
Y D' ACER FLEXIBLE
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS

PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIO

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt
Camiseria * Corbateria * Elastics
Cinturons * Lligues-Cames
Mocadors * Bisuteria * Depo-
sit i venda de vellut de les princi-
pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERÍA Á MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13
PRESÓ, 4 FIGUERES

En les Escoles de Catalunya s' hi ha d' ensenyar el català

El periodic federal, adherit a l'Unió Federal Nacionalista, «El Ampurdanés» va publicar, el dimecres de la setmana passada, un article titulat *Los dialectos españoles*, que no podem deixar passar sense combatre'l perquè ataca lo mes fonamental del autonomisme català. Avui combatim l' article que va firmat per una inicial; i si l' opinió exposada en ell es també opinió de «El Ampurdanés» haurérem de veure en aquest periodic un enemic de les nostres idees, que parla contra la plena personalitat de Catalunya, l' afirmació de la qual es un dels principis del partit federal d' ahir i del federal nacionalista de avui.

Lliurar la personalitat dels pobles sotmesos a l' hegemonia d' un altre, es un dels fins del federalisme. I la llengua d' un poble, encare que un senyor tingui el capritxo de nomenarla dialecto, es un dels principals atributs d' aquella personalitat.

L' escriptor socialista Jean Jaurés va publicar en «La Dépêche» un article hermosíssim exposant lo convenient que seria per la cultura, l' ensenyansa de la llengua del país en les escoles del Mitgdia de Fransa, ont, els seus naturals, com els catalans d' Espanya, es veuen privats d' aprendre correctament la seva parla en les escoles del Estat. En aquest article d' en Jaurés, que ha sigut reproduït per «El Poble Català», el seu autor, boi considerant que les llengües del Mitgdia de Fransa estaràn sempre per sota la llengua francesa, com a veïcols de cultura, proclama, no obstant, que creu con-

venient que 'n les escoles d' infants de Provensa s' ensenyi el llenguatge provensal. «Aixó—diuen—Jaurés no sería pas descuidar el francès, sería apendrel millor, al contrari, el comparar-lo familiarment en son vocabulari, en sa sintaxis, en els seus medis d' expressió, amb el llenguadocià i el provensal. Aixó fora, pera el poble de la Fransa del Mitgdia, el tema del estudi llingüístic mes viu, mes familiar, mes fecond pera l' esperit. Així s' exerciria aquesta facultat de comparació i de discerniment, aquesta habitud d' apreciar entre dos objectes veïns les semblances i les diferencies, que es el fons mateix de l' inteligencia.»

Tot aixó mateix podría dir-se aquí Espanya referent al català i el castellà: aprenent el català correctament s' adquiriria un fonament solit pera aprendre la llengua castellana millor que no s' apren ara.

En contra d' aixó, llegim en el citat article de «El Ampurdanés»: «Y no nos referimos que en las escuelas gallegas, catalanas ó valencianas se enseñe el respectivo dialecto. Esto es innecesario. El Estado español no debe enseñar en esas regiones más lenguas que la oficial, que es la de la mayoría de los españoles y de dos continentes.»

«Y es innecesario porque la enseñanza del dialecto se verifica en el hogar y merced á esto se conserva, se cultiva y se dilata sin el concurso de las enseñanzas escolares.»

No senyor, no; degut a que 'l català durant molts anys ha estat apartat de l' Escola ara ens trovem que molts catalans no sabén llegir i menos escriure la seva

propia llengua; circumstancia que deu esser molt del agrado del articulista de «El Ampurdanés», tractantse d' un dialecto, que en el seu concepte deu esser una parla de segon ordre al costat del idioma oficial. Si be, en aixó del dialecto, ens fa una concessió: que s' ensenyi en les escoles superiors dels pobles de llengua castellana, pera ilustració dels homes de lletres i pera conveniencia dels qui hagin de relacionar-se am les comarques que no parlen la llengua privilegiada. Lo que demostra que l' intent de l' articulista es sols afavorir als que han nascut en terres de parla oficial.

Nosaltres com a catalans i tant per lo que tenim de federals, com per lo que tenim de nacionalistes aspirém a tot lo contrari de lo que 's diu en l' esmentat article de «El Ampurdanés».

El català s' ha d' ensenyar en les escoles de Catalunya, per la mateixa rahó que 'n les escoles de Castella s' hi ensenya el castellà. ¿Que dirien els bons fills de Castella si algú anava per les seves terres predicant que 'n les seves escoles els hi han d' ensenyar a escriure i llegir solzament en català o en portugués?

L' objecte principal de l' escola es el desenrotlló de les facultats de l' home. Si a un nen que no sab un mot castellà se li vol despertar l' inteligencia i el sentiment parlant-li en aquesta llengua, quan el nen estarà en condicions d' entendre-la será ja hora de deixar l' escola educativa pera entrar a la càtedra. Alguns dels inconsults que tracten aquesta qüestió ja ho saben tot aixó; pro l' afany que tenen pera que la llengua castellana que ells nomenen pomposament idioma oficial, sigui única en les terres espanyoles els converteix en absolutistes, volguent imposar la llengua única en les escoles, malgrat aixó sigui un gran perjudici pera l' educació i l' ensenyansa. I aixó de la llengua catalana en les escoles, que sembla un tema científic, esdevé, pera nosal-

tres catalans, una qüestió de dignitat.

¿Que 'n opina d' aixó «El Ampurdanés», que sense cap salvetat, com cosa propia, ha donat als seus llegidors unes afirmacions que están en contradicció am lo mes viu dels nostres sentiments i de les nostres idees autonomistes?

J. B.

Impresions i Notes

Comparant Catalanismes

Diu «La Veu de l' Empordà»: Qué cal tenir present el detall de que EMPORDÀ FEDERAL noh agués parlat de l' «Onze de Septiembre», en memoria dels que moriren per la llibertat de Catalunya, mentres tenim oberta una subscripció per uns martrés de la República. Recomanem al nostre confrare que no s' hi capfiqui amb aquest detall, perquè, nosaltres que estém en el secret podém dir-li que no te cap importancia. EMPORDÀ FEDERAL ha deixat de parlar de moltes coses, al nostre entendre, tant lo mes importants que l' «Onze de Septiembre» perquè els que redactém aquest periódic, ho hem de fer a estones perdudes, i quant ens recordém d' una cosa, moltes vegades o no tenim temps pera tractar-la o ja ha passat l' ocasió. Pro si les nostres omissions no tenen segona intenció, no creiém que passí lo mateix am les omissions que 'n l' ordre patriótic sol cometre «La Veu de Catalunya» i algú dels seus homes, com per exemple, el no portar coronas a l' estatua de 'n Casanovas, etc. etc. Omissions, que, al nostre entendre, obeïeixen an aquell periodo constructiu en que tota manifestació de sentiment catalanista era calificada d' estridència.

Aixó ve com l'anell al dit pera contestar a «La Veu» de Figueres, sobre allò de les *conxorxes*, els *contubernis* i els *refredaments patriòtics*; desgraciadament tots aquests qualificatius mereixen, molts dels actes comesos per els regionalistes. Consideri «La Veu de l'Empordà» que les nostres aliances amb els republicans son lo mateix que les aliances que tots plegats havíem fet en els dies de la Solidaritat Catalana. A n' en Melquiades, a l' Azcárate i a altres republicans, tot Catalunya va rendir-li homenatge en la diada del 20 de Maig. Els que no foren homenajats i si maleïts, foren els cacics de tota llureia, aquells amb els qui actualment pacten els diputats provincials de la Lliga pera derrotar als republicans nacionalistes.

En quant a recordarnos dels que moriren per la llibertat de Catalunya en la diada de l'onze de Septiembre de 1714, nosaltres som dels que creiem que si be aquells homes mereixen tots els respectes i son dignes de tota lloansa perque sapigueren morir per una causa que ells consideraven justa, no podem entusiasmarnos amb el seu amor a la llibertat de Catalunya, perque, segons lo que nosal-

tres entenem, en aquella lluita contra Felip V, s'hi disputaven mes aviat interessos de reis que la llibertat de la nostra nacionalitat catalana.

A continuació copiém uns versos d'aquella época alusius a la guerra contra Felip V, pera donar idea al lector de que llavors ja hi havia catalans tan carrinclons com alguns que encara en queden: lo que demostra que no cal entusiasmarnos an les seves gestes.

Mueran los enemigos
y sus huestes tiranas
sean viles despojos
de nuestras fuertes armas.

Al arma catalanes
paisanos siempre al arma
hoy muere el enemigo
hoy se liberta ESPAÑA.

Después que los Diputados
con aplicación gallarda,
asistidos de San Jorge
por la PROVINCIA trabajan.

Después que está MONJUIGUE
con defensa tan estraña
...
etz., etz.

Aquestos versos, escrits en castellà, demostren el catalanisme d'aquella época. ¡Quina llàstima que avui l'autor no visqui! El farien de la Reial academia.

La substitució dels Consums

Reunió general al Centre d' U. F. N. R., pera donar lectura a una memoria redactada per D. Anton Lloveras, president de l'esmentada entitat, sobre «La substitució dels consums a Figueres».

Comensa, el Sr. Lloveras, exposant les ventatjes que reportaria la substitució a tothom en general i al comerç en particular.

Diu que tothom, i especialment els federals, es partidari de la substitució, discrepant unicament respecte a la possibilitat de portarla a cap immediatament.

Comenta la llei den Canalejas, jutjant-la poc equitativa i diu que la única manera de suprimir els consums es fent grans reformes en els pressupostos generals de l'Estat.

Pro, a pesar de tot, opina que pod aplicarse la llei, a Figueres, desde 1er janer de 1912, i encare sobrarán diners pera empendre altres millores.

Parla de la petició feta pel Ajuntament al Estat, demanant l'assimilació a capital de provincia, que ha sigut denegada, pro creu que si 'ls Senadors i Diputats, de Districtes que 's trovin en idéntiques condicions, s'ho proposessin, seria facil conseguirho.

Com que cal fer alguns reglaments que han d'esser aprovats pel Govern, exposats al public, etc., etc., aixó fa que sembli dificil poguerho tenir a punt el 1er de janer, afegint-hi encare l'haver de presentar el pressupost avans del 15 de setembre. Pro aixó no impideix que 's tingui el proposit, i s'apliqui la reforma en qualsevol moment.

Diu que 'ls regidors mereixen la seva omnimoda confiança; qu' es mes just que 's pagui per articles de luxe que pe 'ls de primera necessitat; que considera just l'impost progressiu d'inquilinat, i que en el repartiment, al 1'5 per 100, hi poden esser inclosos els propietaris que no resideixen a Figueres.

Que l'aplicació donaria els següents beneficis:

Resguard de consums	50000 pts.
Càrrega als propietaris absents	35000 »
Arbitris de puestos publicos	30000 »
Congregacions (particularment les que tenen Col·legis, industries) i els varons majors de 18 anys	15000 »
Total.	130000 pts.
Economies que 's poden fer en el pressupost	45000 »
Impost sobre gas, electricitat i altres	48000 »
	223000 pts.

Aixis doncs, resulta possible abolir l'impost de consums sense comptar ab molts dels impostos autorisats per la Llei, i sense despatxar a cap empleiat, ja que'l personal de consums s'aplicaria a higiene o altres fins.

Lo que creu donarien els nous impostos es:

Bitllets espectacles	8000 pts.
Electricitat i gas	10000 »
Solars sens edificiar.	2000 »
Inquilinat	37500 »
Recarreg sobre contribució industrial	24000 »
Concert gremial ab els carnicers	30000 »
Patents per begudes	10000 »
Repartiment	70000 »
	191500 pts.
Aument d' arbitris	30000 »
	221500 pts.

Suposant que 'ls fielats donguin 200.000 ptes. que ab les 50.000 de gastos queden reduïdes a 150.000, resulta un benefici de 71.500 pessetes.

Els altres ingressos del pressupost subsistirien, i els gastos podrien rebaixarse aixis:

Enllumenat public	5000 pts.
Déficit 1.ª enseny.ª (abolit).	3500 »
Institut general i Tecnic.	20935 »
Entretenment d' edificis	1000 »
Aceres.	1500 »
Gastos de «Presó»	2000 »
Reintegració, en 4 anys, de l'opagat pel Registre Fiscal	5000 »
Altres i compromisos varis	2821 »
Cens de població	1000 »
Imprevistos	1000 »
Material d' oficines	2000 »
Total.	45756 pts.

El superavit era de 71500 pts.

Deductintne per gastos 10000 »
Queden 61500 pts. que sumades ab els estalvis fets en el pressupost 45756 »

Fan 107256 pts. i resulta, admetent encare alguna partida nova, un superavit de mes de 100000 ptes.

Sosté que no quedarien excessivament gravats els rics, encara que se 'ls hi posés el máxim. Posa exemples de lo que pertocaria pagar, trovant un promedi de de 8'5 ptes. mensuals.

Diu que 'ls resultats apuntats no son matemàtics, pro ell opina que deu provar-se, i qu' es molt dificil que s'acabessin les 107256 ptes. de superavit.

El problema está en calcular si en els

anys successius, produiran mes qu' els consums, els nous arbitris, perque s'ha de mirar els anys que venen i no els que ja han passat.

Totes les poblacions similars a la nostra, s'hi veuran obligades a substituir els consums, so pena de veure la ruina del erari municipal.

Perque 'ls Ajuntaments recaudaran menos cada día, arribant a esser menor la recaudació que 'ls gastos.

Parla dels pessimistes, i combat algun dels extrems del informe fet per EMPORDA FEDERAL.

Diu que, fins en el cas de que sobrevingués el déficit en el presupost, no hauria de deixar de ferse la reforma, perque el déficit podria compensarse en els pressupostos successius.

Els pressupostos, diu, quedarien variats en la forma següent:

1913.-Se rebaixaria: lo que 's paga per la «Presó Nova».	15000 pts.
1914.-Lo mateix i l'impost sobre sal.	20357 »
1915.-Lo de 1914, més l'impost d' alcohols i licors	25714 »
1916.-Lo de 1915 i una quinta part del cupu.	39178 »
1917.-Lo de 1916 i una quinta part del cupu.	52640 »
1918.-Lo de 1917 i una quinta part del cupu.	65108 »
1919.-Lo de 1918 i una quinta part del cupu.	79771 »

Total de rebaixes. 297768 pts.

En 1920, l'Estat pagaria per compte de cobrar, i allavors podria ferse us del impost sobre circols de recreo i carruatges de luxe.

Diu que no hi ha altre dilema: o anar a la substitució o la bancarrota. Que la substitució pod ferse el 1912. Que si hi hagués déficit, seria saldat en anys successius. Que cad' any se rebaixarien els gastos i ab les reformes se lograria l'augment de bones condicions de la nostra Ciutat, capital del Empordà.

Repeteix que no l'ha guiat a llegir aquet treball, el desitj de fer pressió als regidors ni a ningú, sinó sols a donar a coneixer la seva opinió, ab la que s'ha identificat la Junta Municipal.

Y 's dona l'acte per acabat.

L' informe de la Comisió d' Hisenda.

En la sessió de l'Ajuntament, celebrada el darrer dimars, va llegir-se un informe, que molt justament pod qualificarse de notabilíssim. Després d'una verdaera dissecció dels medis que don la llei den Canalejas pera substituir els consums, d'un anàlisis minucios de cada un dels nous arbitris que 's consignen en la mateixa, es ve a la conclusió de creure impossible l'aplicació de la llei, i s'aconsella pera l'any 1912, la continuació de l'administració municipal de l'impost de consums. Com se veu, la solució es la mateixa que, ben contra 'l nostre desig, varem donar nosaltres. La Comisió d' Hisenda, ab mes autoritat, ab mes datos i ab mes coneixements que nosaltres, ha vingut a donar força al nostre dictamen ab el que coincideix en molts punts.

No 'ns entretindrem en donar detalls, car ja 's repartirà al públic l'esmentat dictamen i tothom podrà fersen càrrec. Pro, no podem deixar de felicitar a tots els que en la seva confecció han intervingut.

NOTES MUNICIPALS

Sessións de Junta Municipal i d'Ajuntament celebrades el dia 26 de Setembre 1911.

Junta Municipal

Presidencia: Sr. Carbona.

Regidors presents: Guillamet, Puig, Quintá, Verdaguer, Antic, Moncanut, Roig, Vilanova, Pairacs, Cortada, Rovira i Teixidor (D. Joan).

Vocals associats: Srs. Campá, Canet, Sanchez, Oliveras, Bosch (D. Cinto), Sanvicens i Jaume Gelart (D. Josep.)

L'objecte de la sessió es adobtar un o varis dels medis que determinen els arti-

cles 258 i 259 del Reglament de Consums pera fer efectiu el cupu de consums sal i alcohols, el propvinent any 1912.

Després de llegida la convocatoria i els articles esmentats en la mateixa, s'obre discussió, fent us de la paraula el senyor Canet (D. Isidre) qui demana qu' el medi s'esculleixi ab arreglo a la vigent llei de substitució dels consums, acullintse a la mateixa, i suprimint, naturalment, el dret de portes. El Sr. Arcalde li fa present que la seva proposició no es pertinent en aqueixa sessió.

El Sr. Guillamet proposa que 's continui fent per administració municipal, i no haventhi qui s'hi oposi, s'acorda aixis i es don per acabada la sessió.

Sessió de l'Ajuntament

Presideix, també, el Sr. Carbona, i assisteixen els mateixos regidors que a la de la J. M.

Dictamens. Un de la Comisió d' Hisenda desestimant la instancia presentada per D. Baldiri Frara, demanant permís pera l'expedició de carn procedent de l'escorxador de Girona.

Altre de la mateixa Comisió, aconsellant no acullirse, pera l'any 1912, a la llei de substitució dels consums.

Abdos son aprovats per unanimitat.

El Sr. Puig felicita, ab entusiasme a la Comisió d' Hisenda i als empleiats municipals qui han contribuït a la confecció del dictamen. Demana que s'imprimeixi i se reparteixi als veïns de la Ciutat. El Sr. Carbona agraeix, en nom de tots, els elogis del Sr. Puig. S'acorda ferne imprimir 5000 exemplars.

Solicituds. De D. Rafel Serrat pera establir un diposit de cabres al carrer de Las Rodas, n.º 18.

De D. Pere Codina, pera obrir la vía pública al carrer Nou.

De D. Joan Gratacós, demanant se li senyali la rasant pera edificar un tros de la casa n.º 6 de la Plaça Triangular. Passa a la Comisió.

De D. Joan Congost traspasant l'arriendo del Saló de Descans del Teatre Municipal al «Circulo Apolo». Aprovada.

De D. Ferrán Elias pera arreglar lo referent a la portada d'aigua a la Presó Nova. Després d'algunes aclaracions fetes pels senyors Roig, Carbona i Teixidor, s'acorda facultar a la Comisió de Foment, pera arreglarho.

El Sr. Arcalde dona compte de les gestions fetes pera arreglar la qüestió pendent ab el Sr. Macau (D. Frederic) pera la nivellació del carrer de Eres d'en Vila, i proposa se deixi arranjat l'assumpte, indemnisant al Sr. Macau ab la quantitat de 390 pessetes. Aixis s'acorda.

Aixis mateix se falla al Arcalde pera invertir en premis als deixebles de les Escoles Municipals, la quantitat consignada en pressupost.

Se llegeix la distribució de fondos i un estat de comptes, quedant abdos aprovats.

A proposta del Sr. Moncanut, s'acorda celebrar les sessions, a fes 9 de la vetlla, el dilluns les de 1.ª convocatoria, i el dimecres les de 2.ª

El Sr. Guillamet denuncia un pati rui-nós qu' existeix al carrer de S. Rafel i el Sr. Verdaguer demana que s'adobi el masle de la manguera de la part alta de la Rambla. El Sr. Carbona promet ocuparse d'abdos assumptes.

Y s'aixeca la sessió.

Mercat del dia 28 Setembre 1911

Blat.	Hectólitre	19'07 a 19'38
Ordi.	"	00'00 a 00'00
Civada	"	11'25 a 11'57
Moresc.	"	16'32 a 16'88
Mill.	"	20'00 a 00'00
Panis	"	18'75 a 00'00
Mongetes	"	37'50 a 41'25
Mongets	"	36'25 a 40'00
Faves	"	0'000 a 15'32
Favons	"	16'25 a 00'00
Vesses	"	18'75 a 00'00
Sigrons.	"	35'00 a 38'75
Patates	qq. métric	7'22 a 7'62
Oli.	Hectólitre	108'88 a 110'89
Porc els 10 kilos pes en viu	"	00'00 a 00'00
Xais de llet.	"	6'00 a 8'00
Èques una	"	3'00 a 5'00
Conills, parell.	"	4'50 a 5'50
Gallines	"	7'00 a 9'00
Pollastres.	"	3'00 a 5'00
Ous, dotzena.	"	1'60 a 1'65
» compte.	"	49'00 a 50'00

SPORTS

Water-Polo

Desde diamege els «Enfants de Neptune» de Tourcoing son Campions de França de Water-Polo per 3.ª vegada en tres anys.

El «F. V. C. de Nice» estigué de mala sort, pró de totes maheres se mostrá inferior, tant en cioncia del joc com en velocitat.

El score estigué sempre a favor de Tourcoing, marcant 2 a 1 a la mitja part. Al comensar el 2.ºn temps En Vasseur va tirar dos *shoots* desgraciats. Tourcoing agafá la delantera i guanyá el partit per 6 *goals* a 2.

El «F. V. C. de Nice» jo l'he vist jugar al port de Barcelona, contra el «Club de Natació Barcelona», marcant Niça 7 *goals* a la 1.ª part i 6 a la 2.ª; total una victoria de 13 *goals* a 0, pera un partit que no durá el temps reglamentari.

Lo que m va impresionar més del *team* de Niça, fou la velocitat amb que s movien dintre l'aigua i segons se véu els de Tourcoing els hi poden esser mestres, fent una excepció, a favor d'En Pau Vasseur de Niça, que sembla fou el millor i més rapit de tots els jugadors d'un i altre camp.

I tornant amb el «Barcelona»: a quina altura quedém nosaltres, davant dels de fóra, quant un *team* que ns marca 13 *goals*, es batut a un torn per 6 *goals* a 2?

I aixó, tractantse de clubs de França, una nació que formant un *team* dels seus millors jugadors pera batre-se contra Bèlgica, ha perdut sempre; en 1909 per 7 *goals* a 3 i en 1910 per 7 *goals* a 1.

I encare els belgues no son ningú al costat dels anglesos.

Pro amb paciencia i bona voluntat s arriba per tot. El «Club de Natació Barcelona» encare es jove; algún dia guanyará als anglesos.

TRICEPS.

Ni a mitja nit

Vora de mitja nit, uns respectables ciutadans que deuen sentir horror per l'aigua de San Hilari, se dediquen al *riego* del plátanos de la *Rambla*.

S'ens contestará que vora de mitja nit, tot es fosc, i que pecat amagat, etcétera, etc.... empró nosaltres tenim la pretensió de creure que les bones formes i l'estética ciutadana no van a hores.

El Dr. R. Suñer comunica á sa nombrosa clientela qu'ha trasladat el seu Consultori Medic Quirurgic i Gabinet Electroterapic al carrer de Vilafant, número 10, pis primer.

Hores de consulta: de 11 á 1 i de 3 á 6. Dies festius, de 11 á 1.

Conflicte

Sembla que l'ha portat a França, i en la part del Roselló, el gran nombre d'espanyols que, de tots indrets, s'hi dirigien a collir raims, fent la competencia als obrers del país, que deixaven de guanyar els jornals acostumats, degut al abandono de remuneració ab que treval·len nostres desgraciats compatricis.

Aixó portá alguns actes de *sabotage* i la intervenció de les autoritats, que darrerament, en trens especials, han trasportat a Port-Bou gran nombre de bremadors, que sense recursos vagaven pel Rosselló.

A Port-Bou, i degut a la mateixa manca de recursos, han tingut lloc extralimitacions, intervinguenthi la Guardia civil, qu'els feu pujar a l'estació, d'hont ab trens especials, i a rahó de 8 pessetas per cada colla de deu persones, han sigut portats a Barcelona.

EL RÓSSEC DEL PRESIRI

Robos al engrós

Aquesta setmana els robos han sigut d'oli. Es veu que aixó també té les seves temporades; ara les gallines reposen.

En un pati del carrer Nou els lladre-gots varen fer provisió de 6 conills, un perol, un ànec, unes faldilles, 4 mallals d'oli, i uns 8 kilos de sagí, articles pertanyents a tres diferents vehins.

En un establiment del carrer de Peralada, i saltant per les parets d'aquells horts quins corriols desemboquen davant dels caputxins, varen desbotar una porta de can Pijoan emportantsen uns quaranta mallals d'oli.

Els de la policia per ara bons.

L'obertura de curs academic

Segons ens enterém per un B. L. M. que'ls senyors Comissari Regi del Institut, i Alcalde, President de la Junta local de Instrucció pública (?) dirigeixen als invitats, l'acte de l'obertura de curs tindrà lloc aquest any en el Teatre, amb l'agravant de repartirse en el mateix acte els premis als alumnes de 1.ª ensenyansa.

Aixó vol dir qu'hem reculat a tres anys enrera. Sembla que s'ha volgut tornar al lluhiment i exhibició, que tant molestava a alguns catedráticos en temps de la direcció del senyor Pérez, i a fer anar als mestres de les escoles de nens i nenes a representar l'humil paper de *partiquinos*.

Sabém que no 'ls hi agrada gaire an els mestres la variació acordada, puig ben clarament manifestaven son agrado per la separació dels dos actes, tal com s'havia verificat en els dos últims anys i hasta creyém que n'hi haurá alguns que manifestarán son descontent deixant d'assistir al acte.

No sabém entendre per quina rahó, hasta en les qüestions de detall i d'etiqueta, s'ha de resoldre tot lo que s' refereix la primera ensenyansa, en contra del parer dels mestres.

Varia

Sembla que nó, pero lo cert es que ja s'han acabat els reguerons del passallís que dona entrada al carrer den Cervantes; i mirints-ho com vulguin que resulta una vera obra d'art. Nosaltres sempre ens ho varem pensar que al «final» ne sortiria alguna cosa.

—Continua regantse ab la clásica bo-

ta una part de la nostra Rambla, lo que no deixa d'esser un gasto, mentres les mangueres dels bombers vaguen.

—La societat «Recreativa Cabanense» al igual qu'el «Casino Espanya», de Port Bou, ha rebut, també per mediació del senyor Salvatella, una col·lecció complerta d'obres d'Agricultura.

—El dimecres, el cavall que tirava d'un carro, carregat ab dos *bocois*, va relliscar en la part alta de la Rambla, sense altres conseqüencies qu'el susto del conductor, que, com es de consuetut, anava a dalt, en lloc de portarlo per la rienda.

—La fatxada del «Centre Federal», memoriant el 29 de Setembre, fou engalanada ab les banderes de tots els Estats republicans.

—El passat divendres a les 4 de la tarde, fou enterrat un presitari. Aquesta vegada la caixa reunia condicions menos tétriques que les altres de que varen queixarnos.

—El dissabte passat, i quant teniem el nombre en máquina, reberem la nova d'haverse penjat un xicot de Llers en una olivera prop d'ahont trevallava.

—Un home i una dona, procedents de França, tingueren qüestions, rebent ella una punxada.

Pera defugir la justicia, buscaren l'atenuant, diguent que abdós estaven beguts.

Pérdua

Segons en compten, el dijous passat, el conegut propietari de Llansá, senyor Ballesta, va perdre una cartera que contenia sobre unes deu mil pessetes.

S'han fet actius treballs, per are sense resultat.

Escola Graduada

Ja podém donar mes detalls del «Col·legi» en projecte, de que parlavem no fa moltes setmanes.

Es dirá «LICEO MONTURIOL» i comprendrá primera i segona ensenyansa (incorporada, aqueixa darrera, al «INSTITUTO GENERAL Y TÉCNICO»), ensenyansa especial de idiomes, comerç, dibuix, música, educació física, etc., etc.

Si les gestions no fallen, s'instalará en un local excelent, situat en un dels mil·lors punts de Figueres.

Trompeta protestant

El temps es or, dihuen els anglesos, i efectivament ab 30 anys de perdre temps, se n'ha perdut molt d'or, i si be les prédiques de rés serveixen, qui sab els dolos i la *trompetica* sien objectes mágics pera atraure feligresos.

¿No opinen aixís els vehins del carrer de la Presó?

D'eleccions

Sembla que per ara no pot donarse 'l dia fixo en que haurán de tenir lloc les de Cancellers Municipals, malgrat semblar que son senyalament es pèl Novembre, puig, segons remors, el senyor Canalejás pensa aplassarles.

No obstant els nostres divertits radicals ja s'preparen pera la *confecció de los candidatos*, que segons ens dihuen serán d'upa, tinguent molt terreno guanyat el simpático Tari, qui ja ha comentat a fer estudis sobre 'l problema «La higienisació del subsol.»

També se sussura qué qui podria desempenyar un bon paper, donats sos coneixements en materia financiera, nó 'n vol.

Sempre ens ho havíem pensat que una cosa es predicar, i el fer es un'altra cosa.

D'Art Dramátic

La «Secció Dramática» del «Casino Menestral» donará, demá, a la nit, la primera funció de la temporada, representant el drama den Tamayo y Baus «Un Drama Nuevo», i el quadro líric den Apelles Mestres i Morera «La Barca.»

¡Llum!

Es verament intolerable lo que passa en el «Casino Menestral». Mentres están perfectament il·luminats el saló de billars i el del *ruc*, la Biblioteca está gairebé a

les fosques, impossibilitant la tasca als aimants de la lectura. També tenim queixes de que no s'hi troven periódics ni revistes.

De la complacencia del Sr. President, nostre entranyable amic D. Claudi Diaz, esperém s'hi posará esmena.

Un «guillat»

De França ens han vingut bremaires de tota mena, i un d'ells, pobre infeliç, ab el cervell capgirat i ab la déria de matarse. Primerament volia penjarse en un arbre de nostra Rambla impedintho, els agutzils Pujades i Mallard.

Mes tart, i quant s'el creia sossegat el trovaren dalt d'un arbre de la carretera de Vilafant, amohinat perque no tenia corda. Allí s'hi acoblá molta gent que volia persuadirlo de lo dolent de la seva pensada; mes tard, arrivá una escala, de les que usen les companyías d'electricitat, a la que s'enfilá el *Paco*, qui feu al *suicida* un discurs d'aquells que convençen, però, sense resultat. ¡Volia matarse! Soltadament, el *Paco*, qu' es home de recursos, va recordarse de les darreres lliçons que aprengué del Sr. Mauri, i ¡jizás! ¡l'hipnotisa. El *suicida* tremola, en *Paco* el mira fit a fit, s'el fa seu, i abdós baixen l'escala; obedients al fluide magnétic, que va servir pera salvar la vida d'un desgraciat.

Desgracies

La tingué el regent de l'impremta Alegret, nostre amic en Joan Vidal, qui va sofrir una caiguda qu'el reté desde fa alguns dies en llit.

L'hi desitjém un prompte restabliment. —La nena Gironella Moradell, al rompres un vidre de claraboia, caigué desde una regular alsada, sense que, sortosament, se produis mes que lessions de poca importancia, que li foren curades en la farmacia Martin.

Praciicant les idees

Copiem: «Atenent la sollicitud dels catalanistes, l'Ajuntament de Terrassa ha acordat que s redactin en catalá totes les plaques noves que s' hagin de posar amb els noms dels carrers y que s' fassin en llengua catalana tots els pregons de carácter administratiu.»

Aixó demostra que a Terrassa saben adaptar-se a les noves corrents autonomistes.

A Figueres també 'n passen.

Conversa en un café ciutadà.

—I doncs, Enric, digues que deuen costar un dineral les películes.

—Molt costen. Pro els fabricants no miren pas prim. Quant ne tenen una de pensada, no reparen pas si costa 100, o si costa 1000.

I son gent de diners aquets manus. L'altre dia m'ho deia el senyor: La casa «Pathé Freres» es molt poderosa. El senyor Pathé no sab lo que s te, i el senyor Freres encare es mes ric que 'l senyor Pathé.

Cine del Teatro Principal

Importantísimas funciones para los días 30 Septiembre, y 1 y 2 de Octubre.

Sábado noche y Domingo tarde y noche DEBUT grandioso é importante de las

HERMANAS DORÉ

La sin rival pareja de canto y baile internacional á transformación, estrenando por primera vez el popular traje de la FALDA PANTALÓN

con nuevos couplets parisiens alusivos y variados en cada sesión.

Gran programa de CINE para hoy Sábado noche, Domingo tarde y noche y Lunes noche.

Detalles por programas. Horas y precios de costumbre.

Imp. de J. Trayter, Cervantes 13.—Figueres.

DE LA CIUTAT

Fábrica original

Hem llegit en un periodic un anunci convocant al partit radical de Figueres a una reunió extra rdinaria pera tractar de la *confecció de los candidatos para las próximas elecciones municipales*.

Aixó sols demostra lo mancats qu'están de gent que tinguin *nas a la cara*. Els han de fer expressos. Segurament de terraça.

Si aixís com saben confeccionar candidats, sapiguessin confeccionar electors, s'estalviarien algún paper ridicol.

Mida arbitraria

¿Está enterada la Junta d'Ensenyansa de que una senyora Mestra d'aquesta Ciutat ha manat tancar el *lloc excusat* de la seva escola, i no permet que hi vagin les nenes qu'en tenen necessitat?

Els radicalismes d'un lerrouxero

Són deixats de la má de Deu els subdits d'en Lerroux. Ells mai se queden en el just medi; sempre opten pels extrems. Quant se tracta de jugar a revolucions de tot fan trencadissa. Quant se decideixen a rebre, com en l'acció de San Feliu de Llobregat, rében de debó. Fins en les qüestions d'higiene son radicalíssims.

Un lerrouxero figuerenc. dels mes convençuts, havia sentit dir, lo perillós que resulta per la salut, en época d'epidemies, atrevir-se a *afrentar* els aires de les cloaques que s'evaporen en les comunes. Per evitar l'*afrent* se decidí a suprimir l'ús de les comunes.... I aixís, els bons vehins del carrer Magre, pogueren observar com el lerrouxero figuerenc anava cada dia, i ab molta cautela, a dipositar un misteriós paquetet en la Plaça del Pom d'Or, qu' es convertia, per la força de les continuades visites, en Pom de..., una altre cosa.

A les exortacions dels vehins, que vegeren premiada ben esplendidament llur tafañeria, contestá el radicalíssim lerrouxero ab un alsament d'espatlles.

De continuar el perfecte lerrouxista en sa tasca d'ornamentació pública, serfa de desitjar que les autoritats el recompensessin degudament.

REBAIXA DE PREUS per ser fi de temporada. CORBATES SUPERIORS de 3 ptes. a 1'75 ptes.—GRANS MATZEMS «PUIG PARIS».—Gerona, 13.—Presó, 4.—Figueres.

JABÓN-CATALONIA

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
 FABRICA de JABONES de TODAS CLASES
JUAN BOSCH, Figueras
 Calle Concepción, 8 y 10
 Plaza Constitución, 16
 MARCAS REGISTRADAS *** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
 QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA
 DE

Jaume Navarra

Carré de Gerona, núm. 3. FIGUERES
 Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas — Juguetes de totas menas

RICART YMBERT

Representant de Cicles Sanromá
 y de la Lámpara Z.
 Preu 2 ptes.
 Patíns Brampton
 Maquinaria, Material
 y ventiladors eléctricos

DROGUERÍA

Antonio Gimenez

Artículos para la Fotografía

ANTIGA Y ACREDITADA

FARMACIA

DE

R. MARTIN

(Sucesor de Deuloféu)

ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ

DE

J. GUILLAMET

Mineral Cok y vegetal

CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS

Servey a domicili

Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

CARLOS REIG

Calle de la Rutlla, núm. 13, FIGUERAS

Azufres, Sulfatos y semillas de selección inmejorable.

Fábrica de Chocolates de

PEDRO VIÑAS

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Unica casa que garantiza 'ls articles en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

Emili Senmartí

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Parayguas y Sombrillas ** Perfumería del País y Extranjera

Casa especial en novetats pera modistes.

PER VENDRE

Hi ha Portes, Balcons (branes y fustatje) Finestres, Bastiments de totes classes y mides, y molts altres objectes. Tot quasi nou a preus reduits.

Carrers Olot, 26 y 28, ó Cervantes, 70
 (Casa Pacifica Carolá)

TRANSPORTS
 DE

BENET DEUSEDAS

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERES

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

¡Agricultors i demás personas aficionadas en maquinaria!
 Passeeu á veure nostres máquinas (fent comparacions ab totas las altres) i demaneu Catalecs.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,

J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERES.

Gran Barato

Solzament Dilluns, Dimars, Dimecres, y Divendres de la vinent setmana

FILLS DE JOSEP MASSOT

Botiga de calsat de'n MARTÍ CANADELL

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS

Gran assortit de calsat de totes clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.

NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA

PREUS REDUITS

Llibrería-Periódics

FRANCISCO CANET

Pujada al Castell FIGUERES

Imprempta JOSEP TRAYTER

CERVANTES, 13, FIGUERES

Perfecció i economia ab impresos comercials i de lujo.

COMESTIBLES

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA CLASE DE LICORES Y VINOS

LA CUBANA

Pulcritud y esmero en la confección de dulces y pasteles.

Recomiendo el chocolate Angelical vainilla.
 NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

PASTELERIA CHAMPAGNES

JABÓN ALEGRET
 CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES

de Carlos Alegret

Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

Grandes Almacenes
 DE

Jaime Matas Nortal

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras

Grandes surtidos de novedades para señora

EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC.

Echarpes gran fantasia

Tules seda bordados para trages y para blusas

Especialidad en artículos para lutos.

PRECIO FIJO

Sastrería La Bandera

LEED Y OS CONVENCERES: Los precios que rigen en esta casa son casi la mitad de los que os cobran otras sastrerías por estar nosotros inteligenciados con una fábrica de Sabadell que semanalmente nos remite Novedades.

No olvidéis lo que acabáis de leer, como tampoco que desde esta fecha contamos con aumento de personal en el Taller y un excelente cortador de Barcelona para poder atender á la cada día más numerosa clientela. Fijaos bien, trajes á mitad de precio

“Daisy”

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos, pues basta una sola carga para toda la temporada.

Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'00

Carga de recambio. ” 0'75

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN

Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Gran Farmacia y Perfumería “LA CRUZ ROJA”

MIGUEL VIDAL

(SUCEJOR DE JOSÉ MONCANUT) — Carcel, 10, é Ingenieros, 11. — FIGUERAS

Depósito de Especialidades Nacionales y Extranjeras — Aguas Minerales, Sueros y Vacunas —
 SERVICIO FARMACÉUTICO DE PRIMER ORDEN